

Klasa: UP/I 034-03/2012-01/003
Urbroj: 580-06/41-12-018
Zagreb, 12. srpnja 2012.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja temeljem članka 30. točke 2., članka 31., članka 49. stavaka 2. i 3. i članka 58. stavka 1. točke 9., u svezi članka 8. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja («Narodne novine», broj 79/09), u postupku utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma protiv poduzetnika Primalab d.o.o., sa sjedištem u Zaboku, Matije Gupca 12/a, zastupanog po punomoćnici M. P., odvjetnici u zajedničkom odvjetničkom uredu M. P. & K. P., sa sjedištem u Z., po službenoj dužnosti, temeljem odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: mr.sc. Olgica Spevec, predsjednica Vijeća, Mladen Cerovac, mag iur., zamjenik predsjednice Vijeća, Milivoj Maršić, dipl.oec., Vesna Patrlj, dipl.iur. i dr.sc. Mirna Pavletić-Župić, članovi Vijeća, sa 111. sjednice, održane 12. srpnja 2012., donosi sljedeće

R J E Š E N J E

1. Prihvaćaju se mjere, uvjeti i rokovi predloženi od strane poduzetnika Primalab d.o.o. sa sjedištem u Zaboku, Matije Gupca 12/a u obliku izmjene članka 8. i članka 27. „Ugovora o distribuciji i zastupanju“, sklopljenog 9. listopada 2009. između poduzetnika Metrohm Ltd, sa sjedištem u Švicarskoj, CH-9100 Herisau i Primalab d.o.o, sa sjedištem u Sloveniji, Breg pri Polzeli 45b, Polzela, temeljem kojeg je poduzetnik Primalab d.o.o. sa sjedištem u Zaboku, Matije Gupca 12/a stekao status isključivog distributera proizvoda marke „Metrohm“ na teritoriju Republike Hrvatske, na način:
  - da se izmijenjenim člankom 8. Ugovora o distribuciji i zastupanju poduzetnik Primalab d.o.o., Slovenija obvezuje ne prodavati nikakve druge proizvode u konkurenciji s proizvodnim programom Metrohma tijekom valjanosti ugovora i tijekom jedne godine nakon njegova prestanka, te
  - da se izmijenjenim člankom 27. Ugovora o distribuciji i zastupanju, trajanje predmetnog sporazuma utvrđuje na rok od 5 godina, odnosno od 1. siječnja 2010. do 31. prosinca 2014. godine.
2. Predložene mjere, uvjeti i rokovi iz točke 1. izreke ovoga rješenja ocjenjuju se dostatnima za otklanjanje negativnih učinaka i ponovnu uspostavu tržišnog natjecanja.
3. Nalaže se poduzetniku Primalab d.o.o. sa sjedištem u Zaboku, Matije Gupca 12/a, da Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja dostavi potpisani i ovjereni Aneks Ugovora o distribuciji i zastupanju sklopljen između poduzetnika Metrohm Ltd, sa sjedištem u Švicarskoj, CH-9100 Herisau i Primalab d.o.o., sa sjedištem u Sloveniji, Breg pri Polzeli 45b, Polzela, kojime se mijenja sadržaj članka 8. i članka 27. „Ugovora o distribuciji i

zastupanju“ sklopljen 9. listopada 2009. između poduzetnika Metrohm Ltd, sa sjedištem u Švicarskoj, CH-9100 Herisau i Primalab d.o.o, sa sjedištem u Sloveniji, Breg pri Polzeli 45b, Polzela, na način utvrđen u točki 1. izreke ovoga rješenja

Rok izvršenja: trideset (30) dana od dana dostave ovoga rješenja.

4. Predložene mjere, uvjeti i rokovi iz točke 1. izreke ovoga rješenja ovim rješenjem postaju obvezni za poduzetnika Primalab d.o.o. sa sjedištem u Zaboku, Matije Gupca 12/a.
5. Utvrđuje se da, nakon ispunjenja naloga iz točke 3. izreke ovoga rješenja, nema uvjeta za daljnje vođenje postupka u ovom predmetu protiv poduzetnika Primalab d.o.o. sa sjedištem u Zaboku, Matije Gupca 12/a.
6. Ako Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja utvrdi da se Primalab d.o.o. sa sjedištem u Zaboku, Matije Gupca 12/a ne pridržava utvrđenih mjera, uvjeta i rokova iz točke 1. izreke ovoga rješenja, takvo postupanje smatrat će se povredom Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja što će se utvrditi posebnim rješenjem kojim će se izreći i upravno-kaznena mjera.
7. Poduzetnik Primalab d.o.o. sa sjedištem u Zaboku, Matije Gupca 12/a obveznik je plaćanja upravne pristojbe u iznosu od 35.000,00 kuna. Upravna pristojba uplaćuje se u korist Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Rok izvršenja: osam (8) dana od dana dostave ovoga rješenja.

8. Izreka ovog rješenja bit će objavljena u „Narodnim novinama“.

O b r a z l o ž e n j e

I. Inicijativa za pokretanje postupka

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) zaprimila je 30. travnja 2011. od poduzetnika Ohm Lab d.o.o., sa sjedištem u Zaboku, Stjepana Radića 28 (dalje: Ohm Lab), inicijativu za pokretanje postupka protiv poduzetnika Primalab d.o.o., sa sjedištem u Zaboku, Matije Gupca 12/a (dalje: Primalab), zbog, kako to tvrdi podnositelj inicijative, ograničavanja Ohm Laba u nabavi rezervnih dijelova i potrošnog materijala, a time i obavljanja usluge održavanja i popravaka proizvoda proizvođača Metrohm, Herisau, Švicarska, od strane Primalaba, isključivog distributera proizvoda marke „Metrohm“ u Republici Hrvatskoj.

Ohm Lab d.o.o. za popravak i održavanje laboratorijske opreme i savjetovanje upisan je u registar Trgovačkog suda u Zagrebu pod MBS: 080699211, sa sjedištem u Zaboku, Stjepana Radića 28. Navedeni je poduzetnik registriran za velik broj djelatnosti, između ostalog za popravak i održavanje elektronskih mjernih instrumenata, iznajmljivanje strojeva i opreme, umjeravanje laboratorijske opreme itd.

Osnivači/članovi Ohm Laba – [...] bili su zaposlenici poduzetnika Donau Lab, ovlaštenog zastupnika proizvođača Metrohm do 1. listopada 2009. godine u Republici Hrvatskoj. S obzirom na to da se Donau Lab potpisanim ugovorom između Metrohma i Donau Laba odrekao zastupstva i mogućnosti prodaje konkurentnih proizvoda do 2013. godine, navedene fizičke osobe, bivši zaposlenici Donau Laba osnovali su društvo Ohm Lab.

Ohm Lab je ovlašten i isključivi zastupnik za 8 proizvođača laboratorijske opreme. Riječ je o sljedećim proizvođačima i kategorijama proizvoda: Mantech u kategoriji multiparametarnih analizatora, Sentek u elektrokemijskim senzorima, Syrris u protočnim kemijskim mikroreaktorima, GRS u Karl Fischer titratorima, volumetrijskim i kulometrijskim, TAN/TBN titratorima i pH metrima, UVP u bio imaging sistemima te sustavima za fotodokumentaciju, MMM Medical u temperaturnim komorama, Systea u multiparametarnim analizatorima, te BW technologies u plamenim fotometrima. Za proizvode navedenih proizvođača Ohm Lab obavlja i usluge održavanja i popravaka.

II. Stranka u postupku

II.I. Primalab

Primalab d.o.o. za usluge upisan je u registar Trgovačkog suda u Zagrebu pod MBS: 080714544, sa sjedištem u Zaboku, Matije Gupca 12/a. Navedeni je poduzetnik registriran za velik broj djelatnosti, između ostalog za popravak i održavanje laboratorijskih uređaja i instrumenata, organiziranje i održavanje stručnih tečajeva i poduke na području primjene laboratorijske i procesne opreme, proizvodnju medicinskog proizvoda, promet na veliko medicinskim proizvodima, itd.

Primalab je osnovan od strane poduzetnika Primalab d.o.o., podjetje laboratorijske in procesne opreme, sa sjedištem u Sloveniji, koji je upisan pod brojem: 2221926000, u sudskom registru Okružnog suda u Celju.

III. Primijenjeni propisi

Agencija je u ovom predmetu primijenila odredbe ZZTN-a, Uredbe o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta („Narodne novine», broj 9/11; dalje: Uredba o mjerodavnom tržištu), Uredbe o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma između poduzetnika („Narodne novine“, broj 37/11; dalje: Uredba o vertikalnim sporazumima) koja je stupila na snagu 7. travnja 2011. i kojom je, u članku 15., propisano da na dan stupanja Uredbe o vertikalnim sporazumima prestaje važiti Uredba o skupnom izuzeću sporazuma između poduzetnika koji ne djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije („Narodne novine“, broj 51/2004). Člankom 14. stavkom 1. Uredbe o vertikalnim sporazumima je propisano da se na vertikalne sporazume koji su sklopljeni prije stupanja na snagu te Uredbe, a koji su ispunjavali uvjete za skupno izuzeće iz Uredbe o skupnom izuzeću sporazuma između poduzetnika koji ne djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije („Narodne novine“, broj 51/2004) nastavlja primjena te Uredbe do isteka tih sporazuma, a najkasnije do 31. siječnja 2012.

U dijelu kojim se uređuju pitanja provedbe postupka pred Agencijom koji nije propisan odredbama ZZTN-a, kao posebnog zakona, u smislu članka 35. stavka 1. ZZTN-a, Agencija je podredno primijenila odredbe Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/09; dalje: ZoUP).

Nadalje, člankom 74. ZZTN-a propisano je kako se, u primjeni ZZTN-a, a osobito u slučajevima postojanja pravnih praznina ili dvojbi pri tumačenju propisa, u skladu sa člankom 70. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i Republike Hrvatske («Narodne novine - Međunarodni ugovori«, broj 14/01: dalje: SSP), primjenjuju na odgovarajući način kriteriji koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom

natjecanju u Europskim zajednicama. Člankom 70. stavkom 2. SSP-a određuje se da će se svako ponašanje suprotno pravilima tržišnog natjecanja ocjenjivati na temelju kriterija koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom natjecanju u Europskim zajednicama, posebice članaka 81., 82. i 86. Ugovora o osnivanju Europskih zajednica i instrumenata za tumačenje koje su usvojile njezine institucije, a koji su stupanjem na snagu Ugovora iz Lisabona o izmjenama i dopunama Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o uspostavi Europske zajednice (dalje: Ugovor o funkcioniranju EU ili Lisabonski ugovor) postali članci 101., 102. i 106.

Polazeći od navedenih odredbi SSP-a, cjelokupna pravna stečevina Europske unije (*acquis communautaire*), koju čini primarno i sekundarno zakonodavstvo Europske unije, ali i sudska praksa, prvenstveno praksa Suda EU, važan je interpretativni instrument za primjenu hrvatskih propisa o zaštiti tržišnog natjecanja u slučaju pravnih praznina ili dvojbi u tumačenju tih propisa.

Stoga, Agencija je u ovom predmetu izvršila uvid i u kriterije iz Obavijesti Komisije, Smjernica o vertikalnim ograničenjima (SL C 130, od 19.05.2010.) i Priopćenja Komisije, Obavijesti, Smjernica za primjenu članka 81. stavka 3. Ugovora (SL C 101, od 27.04.2004.).

Navedene Smjernice Komisije objavljene su na hrvatskom i engleskom jeziku na internetskim stranicama Agencije: [www.aztn.hr/tržišno natjecanje/](http://www.aztn.hr/tržišno_natjecanje/) izvori prava EU/prijevod na hrvatski jezik.

IV. Prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu

Postupajući temeljem inicijative Ohm Laba Agencija je u predmetu pod poslovnim brojem klase: UP/I 030-02/2011-01/018, temeljem članka 32. točke 1. b) ZZTN-a provela prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu radi utvrđivanja postojanja dostatnih indicija za pokretanje postupka u smislu članka 39. ZZTN-a, te u tu svrhu prikupila podatke i obavijesti od poduzetnika koji su bitni za utvrđivanje stanja na pojedinim tržištima, odnosno prije donošenja zaključka o pokretanju postupka u svakom pojedinom slučaju Agencija nastoji postići ponovnu uspostavu tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, ako je to u javnom interesu i nije riječ o značajnom narušavanju tržišnog natjecanja.

Po primitku zatraženih očitovanja, podataka i dokumentacije, Agencija je izvršila uvid u odredbe „Ugovora o distribuciji i zastupanju“ sklopljenog 9. listopada 2009. između poduzetnika Metrohm Ltd, sa sjedištem u Švicarskoj, CH-9100 Herisau (dalje: Metrohm) i Primalab d.o.o, sa sjedištem u Sloveniji, Breg pri Polzeli 45b, Polzela (dalje: Primalab, Slovenija), temeljem kojeg je Primalab stekao status isključivog distributera proizvoda marke „Metrohm“ na teritoriju Republike Hrvatske i njegovih sastavnih dijelova: „Opći uvjeti isporuke“ i „Ugovor o licenciji između Metrohma AG i kupca“, kako bi ispitala je li navedeni Ugovor i njegovi sastavni dijelovi u sukladnosti s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.

Pravo i obveza isključive distribucije Metrohmovih proizvoda za Primalab proizlazi iz odredbi „Ugovora o distribuciji i zastupanju“ sklopljenog između njegovog osnivača, Primalab, Slovenija i proizvođača Metrohm proizvoda, poduzetnika Metrohm.

Budući da je jedini osnivač Primalaba poduzetnik Primalab, Slovenija, Agencija s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja poduzetnike Primalab, Slovenija i Primalab smatra jedinstvenim gospodarskim subjektom. Navedeno proizlazi iz članka 4. ZZTN-a kojim je propisano kako se poduzetnikom pod kontrolom drugog poduzetnika smatra poduzetnik u kojem drugi poduzetnik izravno ili neizravno ima više od polovine udjela ili dionica, ili može ostvarivati više od polovine glasačkih prava, ili ima pravo na postavljanje više od polovine članova uprave ili nadzornog odbora ili odgovarajućeg tijela, ili na drugi način ima pravo na

upravljanje poslovanjem poduzetnika, te kako se navedeni poduzetnici smatraju jedinstvenim gospodarskim subjektom.

Člankom 8. ZZTN-a propisano je kako su zabranjeni svi sporazumi između dva ili više neovisnih poduzetnika, odluke udruženja poduzetnika i usklađeno djelovanje, koje kao cilj ili posljedicu imaju narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, a osobito oni kojima se:

1. izravno ili neizravno utvrđuju kupovne ili prodajne cijene, odnosno drugi trgovinski uvjeti,
2. ograničava ili nadzire proizvodnja, tržišta, tehnološki razvoj ili ulaganje,
3. dijele tržišta ili izvori nabave,
4. primjenjuju nejednaki uvjeti na istovrsne poslove s različitim poduzetnicima, čime ih se dovodi u nepovoljniji položaj u odnosu na konkurenciju,
5. uvjetuje sklapanje ugovora prihvaćanjem od drugih ugovornih strana dodatnih obveza, koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u vezi s predmetom tih ugovora.

Sporazumima se u smislu stavka 1. članka 8. ZZTN-a smatraju osobito ugovori, pojedine odredbe ugovora, usmeni ili pisani dogovori među poduzetnicima te usklađena praksa koja je posljedica takvih dogovora, odluke poduzetnika ili udruženja poduzetnika, opći uvjeti poslovanja i drugi akti poduzetnika koji jesu ili mogu biti sastavni dio ugovora i slično, neovisno o tome jesu li takvi sporazumi sklopljeni između poduzetnika koji djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije (horizontalni sporazumi) ili između poduzetnika koji ne djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije (vertikalni sporazumi).

Iznimno od članka 8. stavka 1. ZZTN-a, određeni sporazumi neće se smatrati zabranjenim sporazumima, odnosno izuzet će se od opće zabrane ako kumulativno, za vrijeme njihova trajanja, ispunjavaju sljedeće uvjete i to:

1. pridonose unapređenju proizvodnje ili distribucije robe i/ili usluga ili promicanju tehnološkog ili gospodarskog razvoja,
2. pružaju potrošačima razmjernu korist,
3. poduzetnicima ne nameću ograničenja koja nisu neophodna za postizanje navedenih ciljeva i
4. poduzetnicima ne omogućuju isključivanje znatnog dijela konkurencije s tržišta, za robe i/ili usluge koje su predmetom sporazuma.

Sporazumi kojima se narušava tržišno natjecanje u smislu članka 8. stavka 1. ZZTN-a, a koji ne ispunjavaju uvjete iz članka 8. stavka 3. ZZTN-a, ili na koje se ne odnosi članak 10. ZZTN-a, su ex lege ništetni.

Teret dokaza o postojanju uvjeta iz članka 8. stavka 3. ZZTN-a snose poduzetnici sudionici sporazuma.

Člankom 10. ZZTN-a uređeno je da se propisima o skupnom izuzeću utvrđuju uvjeti koje pojedini sporazumi moraju ispuniti kako bi bili izuzeti od opće zabrane iz članka 8. stavka 1. ZZTN-a. Propisima iz članka 10. stavka 1. ZZTN-a određuju se osobito:

1. uvjeti koje sporazumi moraju sadržavati te
2. ograničenja ili uvjeti koje takvi sporazumi ne smiju sadržavati.

Uredbom o vertikalnim sporazumima određuju se uvjeti koje vertikalni sporazumi između poduzetnika moraju sadržavati, te ograničenja ili uvjeti koje takvi sporazumi ne smiju sadržavati kako bi se mogli skupno izuzeti od opće zabrane iz članka 8. stavka 1. ZZTN-a.

Člankom 3. stavkom 1. Uredbe o vertikalnim sporazumima propisano je da se skupna izuzeća primjenjuju na vertikalne sporazume iz članka 10. stavka 2. točke 1. ZZTN-a koji sadrže određena vertikalna ograničenja, a posebno na sporazume o isključivoj distribuciji, sporazume o selektivnoj distribuciji, sporazume o isključivoj kupnji, sporazume o isključivoj opskrbi, sporazume o franšizi, osim na sporazume o industrijskoj (tehnološkoj) franšizi koji se odnose na proizvodnju proizvoda ili na tehnološki proces u proizvodnji tih proizvoda i sporazume koji sadrže odredbe kojima se kupcu ustupaju ili daju na korištenje prava intelektualnog vlasništva, pod uvjetom da te odredbe ne čine primarni cilj takvih sporazuma te da su u izravnoj vezi s uporabom, prodajom i/ili preprodajom ugovorenih proizvoda od strane izravnih ili neizravnih kupaca.

Uvidom u „Ugovor o distribuciji i zastupanju“ koji je sklopljen 9. listopada 2009. između poduzetnika Metrohm i Primalab, Slovenija temeljem kojeg je Primalab stekao status isključivog distributera proizvoda marke „Metrohm“ na teritoriju Republike Hrvatske, utvrđeno je kako je u konkretnom slučaju riječ o sporazumu o isključivoj distribuciji u smislu članka 3. stavka 2. Uredbe o vertikalnim sporazumima.

Analizom navedenog sporazuma i njegovih sastavnih dijelova: „Opći uvjeti isporuke“ i „Ugovor o licenci između Metrohma AG i kupca“ utvrđeno je da isti ne sadrže teška ograničenja tržišnog natjecanja u smislu članka 9. Uredbe o skupnom izuzeću sporazuma između poduzetnika koji ne djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije („Narodne novine“, broj 51/2004), te u smislu članka 9. Uredbe o vertikalnim sporazumima.

Naime, u međuvremenu, od zaprimanja predmetne inicijative Ohm Laba, temeljem koje je provedeno prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu, dana 7. travnja 2011., na snagu je stupila Uredba o vertikalnim sporazumima kojom je, u članku 15., propisano da na dan stupanja Uredbe o vertikalnim sporazumima prestaje važiti Uredba o skupnom izuzeću sporazuma između poduzetnika koji ne djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije („Narodne novine“, broj 51/2004).

Člankom 14. stavkom 1. Uredbe o vertikalnim sporazumima je propisano da se na vertikalne sporazume koji su sklopljeni prije stupanja na snagu te Uredbe, a koji su ispunjavali uvjete za skupno izuzeće iz Uredbe o skupnom izuzeću sporazuma između poduzetnika koji ne djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije („Narodne novine“, broj 51/2004) nastavlja primjena te Uredbe do isteka tih sporazuma, a najkasnije do 31. siječnja 2012.

Budući da je u članku 14. stavku 2. Uredbe o vertikalnim sporazumima istaknuto da, počevši od 1. veljače 2012., sporazumi iz stavka 2. članka 14. Uredbe o vertikalnim sporazumima moraju biti u cijelosti usklađeni s odredbama Uredbe o vertikalnim sporazumima, navedeni je „Ugovor o distribuciji i zastupanju“ ocjenjivan u smislu Uredbe o vertikalnim sporazumima.

Navedeno iz razloga što je analizom „Ugovora o distribuciji i zastupanju“ i njegovih sastavnih dijelova: „Opći uvjeti isporuke“ i „Ugovor o licenci između Metrohma AG i kupca“ utvrđeno da „Ugovor o distribuciji i zastupanju“ sadrži dvije odredbe koje se smatraju zabranjenim obvezama iz članka 10. stavka 1. točke a) i b) Uredbe o vertikalnim sporazumima.

Navedeni je članak istovjetan članku 10. stavku 1. točki a) i b) Uredbe o skupnom izuzeću sporazuma između poduzetnika koji ne djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije („Narodne novine“, broj 51/2004). Dakle, zabranjene obveze iz „Ugovora o distribuciji i zastupanju“ nije bilo moguće skupno izuzeti niti temeljem Uredbe koja više nije na snazi.

Naime, članak 8. „Ugovora o distribuciji i zastupanju“ glasi, cit: „Primalab se obvezuje ne prodavati nikakve druge proizvode u konkurenciji s proizvodnim programom Metrohma. Ova odredba se primjenjuje:

- na teritorij obuhvaćen ovim ugovorom
- tijekom valjanosti ovog ugovora i tijekom tri godine nakon njegova prestanka.“

Navedeno je potrebno promatrati zajedno sa člankom 27. navedenog „Ugovora o distribuciji i zastupanju“ kojim je utvrđeno da, cit: „Ugovor važi od 1. siječnja 2010. do kraja početnog razdoblja koje završava 31. prosinca 2010. Automatski će se obnavljati svaki put za slijedeću godinu osim ako jedna od stranaka raskine do kraja svake kalendarske godine poštujući rok od tri mjeseca za slanje prethodne obavijesti.“

Člankom 10. stavkom 1. točkom a) Uredbe o vertikalnim sporazumima propisano je kako se skupno izuzeće ne može primijeniti na neposredne ili posredne obveze nenatjecanja čije je trajanje neograničeno ili premašuje pet godina, odnosno koje se prešutno obnavljaju te traju dulje od pet godina, jer se smatra da su ugovorene na neodređeni rok.

Člankom 10. stavkom 2. Uredbe o vertikalnim sporazumima je propisano da obveza nenatjecanja, u smislu članka 10. stavka 1. točke a) Uredbe o vertikalnim sporazumima, razumijeva svaku neposrednu ili posrednu obvezu zbog koje kupac ne može proizvoditi, prodavati ili preprodavati supstitute koji se natječu s proizvodima koje su predmet sporazuma, ili svaku neposrednu ili posrednu obvezu kupca da kupi od dobavljača ili od nekog drugog poduzetnika na kojega ga uputi dobavljač više od 80% od ukupne količine proizvoda. Taj udio izračunava se na temelju vrijednosti kupovine proizvoda i njihovih zamjenskih proizvoda na mjerodavnom tržištu koju je kupac ostvario u prethodnoj financijskoj godini.

Člankom 10. stavkom 1. točkom b) Uredbe o vertikalnim sporazumima propisano je kako se skupno izuzeće ne može primijeniti na neposredne ili posredne obveze sadržane u vertikalnim sporazumima zbog kojih kupac nakon prestanka sporazuma ne smije proizvoditi, kupovati, prodavati ili distribuirati proizvode.

Člankom 10. stavkom 4. Uredbe o vertikalnim sporazumima utvrđeno je kako se iznimno od stavka 1. točke b) istog članka ne smatra zabranjenim vertikalnim ograničenjem ako je trajanje obveze kupca ograničeno rokom od jedne godine nakon prestanka sporazuma, a odnosi se na proizvode koji konkuriraju proizvodima koji su predmet sporazuma (zamjenski proizvodi), obveza je ograničena na poslovni prostor i zemlju iz koje je kupac djelovao za vrijeme trajanja ugovora, obveza je neophodna radi zaštite posebnog znanja (know-how) koje je dobavljač prenio kupcu, pod uvjetom da je know-how značajan i neophodan za provođenje sporazuma.

U članku 10. stavku 5. Uredbe o vertikalnim sporazumima utvrđeno je kako trajanje obveze kupca koje je ograničeno na rok od jedne godine nakon prestanka sporazuma u smislu stavka 4. istog članka ne isključuje mogućnost ograničavanja korištenja, prijenosa ili otkrivanja posebnog znanja (know-how) koje nije vremenski određeno, ali samo pod uvjetom da je know-how za sve vrijeme na koje je ugovorno zaštićen nakon prestanka sporazuma istodobno tajan, značajan i prepoznatljiv.

Navedeno je u skladu s pravnom stečevinom EU, odnosno također navedeno u kriterijima u Obavijesti Komisije, Smjernicama o vertikalnim ograničenjima (SL C 130, od 19.05.2010.) u koje je Agencija u ovom predmetu izvršila uvid.

U paragrafu 65. Obavijesti Komisije-Smjernicama o vertikalnim ograničenjima pojašnjava se da se člankom 5. Uredbe EK o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma isključuju određene obveze od primjene te uredbe iako prag tržišnog natjecanja nije premašen. No, ta uredba i dalje se primjenjuje na preostali dio vertikalnog sporazuma ako se taj dio može odijeliti od obveza koje se ne mogu izuzeti. Navedenom je odgovarajući članak 10. Uredbe o vertikalnim sporazumima koji uređuje zabranjene obveze u vertikalnim sporazumima.

Prva iznimka od primjene skupnog izuzeća temeljem Uredbe EK o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma, kako je to objašnjeno u paragrafu 66. Obavijesti Komisije-Smjernicama o vertikalnim ograničenjima, upravo se odnosi na obvezu nenatjecanja. Takve obveze nenatjecanja nisu obuhvaćene pogodbama te uredbe kada je njihovo trajanje neograničeno ili kada prelazi pet godina. Obveze nenatjecanja koje se prešutno obnavljaju nakon proteka razdoblja od pet godina također nisu obuhvaćene tom uredbom. Načelno, obveze nenatjecanja obuhvaćene su izuzećem iz navedene uredbe kada je njihovo trajanje ograničeno na pet godina ili manje i kada ne postoje nikakve prepreke koje bi spriječile kupca da efektivno raskine obvezu nenatjecanja nakon isteka petogodišnjeg razdoblja. Navedenom je odgovarajući članak 10. stavak 1. točka a) Uredbe o vertikalnim sporazumima.

Druga iznimka od primjene skupnog izuzeća temeljem Uredbe EK o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma, kako je to objašnjeno u paragrafu 68. Obavijesti Komisije-Smjernicama o vertikalnim ograničenjima, odnosi se na obveze nenatjecanja koje su nametnute kupcu nakon prestanka sporazuma. Takve obveze obično nisu obuhvaćene tom uredbom, osim ako je obveza nužna da bi se zaštitila posebna znanja i iskustvo (know-how) koji se prenose s dobavljača na kupca i ako je ograničena na mjesto prodaje na kojem je kupac vršio djelatnost tijekom trajanja ugovora, na razdoblje od najviše godine dana od dana prestanka sporazuma. Ta posebna znanja i iskustvo (know-how) u smislu navedene uredbe moraju biti značajni, što znači da uključuju informacije koje su važne i korisne kupcu kako bi on mogao koristiti, prodavati ili dalje prodavati robu ili usluge koje su predmet sporazuma. Navedenom je odgovarajući članak 10. stavak 1. točka b) i stavak 4. i 5. Uredbe o vertikalnim sporazumima.

Primalab se pisano očitovao 17. studenog 2011. kako je u odnosu na postojeći članak 8. „Ugovora o distribuciji i zastupanju“ pokrenuo inicijativu prema Metrohmu kako bi se izmijenila ta odredba te da će o izmjeni odmah obavijestiti Agenciju.

U odnosu na know-how Primalab je obrazložio kako je u predmetnom slučaju riječ o posebnom znanju vezanom uz Metrohm proizvode koje kao cjelina nije opće poznato i nije lako dostupno, a prenosi se putem posebne obuke za koju proizvođač Metrohm izdaje certifikate koji nisu prenosivi, odnosno koji vrijede samo za vrijeme trajanja radnog odnosa kod ovlaštenog prodavača Metrohm proizvoda. Uvidom u predmetni „Ugovor o distribuciji i zastupanju“ utvrđeno je da isti sadrži odredbe o prijenosu posebnog znanja u odnosu na Metrohmove proizvode, te da je prijenos posebnog znanja na Primalab sadržan u odredbama članka 19. i 25. predmetnog „Ugovora o distribuciji i zastupanju“.

„Ugovor o licenciji između Metrohma AG i kupca“ sklapa se između samog proizvođača i kupca njegovog proizvoda nakon slanja narudžbe Metrohmu ili njegovom distributeru ili nakon što je Metrohm ili jedan od njegovih distributera potvrdio narudžbu. Ugovorom o licenciji Metrohm dodjeljuje kupcu neprenosivo i neekskluzivno pravo korištenja softvera u vezi s Metrohmovim uređajima za analizu. Dakle, u konkretnom slučaju Primalab nije sudionik ovog sporazuma, budući da sporazum sklapaju izravno proizvođač i kupac njegovog proizvoda, nakon što distributer, odnosno u konkretnom predmetu Primalab, potvrdi narudžbu proizvoda koji je predmet kupnje.

U Obavijesti Komisije, Smjernicama o vertikalnim ograničenjima (SL C 130, od 19.05.2010.) u paragrafu 152. objašnjeno je da je isključiva distribucija izuzeta temeljem Uredbe EK o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma kada tržišni udjel i dobavljača i kupca, svaki od njih pojedinačno, ne prelazi 30 %, čak i kada se kombinira s drugim vertikalnim ograničenjima tržišnog natjecanja koja se ne smatraju teškim ograničenjima, poput obveze nenatjecanja ograničene na pet godina, nametanja količinskih kvota ili isključive kupnje.

U konkretnom slučaju navedeno nije moguće primijeniti zbog činjenice da je navedeni „Ugovor o distribuciji i zastupanju“ između Metrohma i Primalaba, Slovenija sklopljen na neodređeno vrijeme, pa je samim time i obveza nenatjecanja za vrijeme trajanja „Ugovora o distribuciji i zastupanju“ ugovorena za neodređeno vrijeme.

V. Postupak utvrđivanja zabranjenog sporazuma

Agencija je 9. veljače 2012., sukladno zakonskim ovlastima iz članka 30. točke 2. i članka 31. ZZTN-a, donijela zaključak o pokretanju postupka klase: UP/I 034-03/2012-01/003, urbroja: 580-06/41-12-002, radi utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma temeljem kojeg je Primalab stekao status isključivog distributera proizvoda marke „Metrohm“ na teritoriju Republike Hrvatske, pod nazivom „Ugovor o distribuciji i zastupanju“ koji je sklopljen 9. listopada 2009. između poduzetnika Metrohm i Primalab, Slovenija, te njegovih sastavnih dijelova: „Opći uvjeti isporuke“ i „Ugovor o licenci između Metrohma AG i kupca“.

S obzirom na postojanje dostatnih indicija da je u konkretnom slučaju riječ o mogućem narušavanju tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma, Agencija je u ovom predmetu, temeljem članka 38. stavka 1. i članka 39. ZZTN-a, po službenoj dužnosti pokrenula postupak radi utvrđivanja je li poduzetnik Primalab narušio tržišno natjecanje na mjerodavnom tržištu sklapanjem zabranjenog sporazuma u smislu članka 8. ZZTN-a.

Agencija je sukladno članku 7. ZZTN-a odredila mjerodavno tržište. Prema odredbi članka 7. ZZTN-a, mjerodavno tržište određuje se kao tržište određene robe i/ili usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti poduzetnika na određenom zemljopisnom području.

Sukladno članku 4. Uredbe o mjerodavnom tržištu mjerodavno tržište utvrđuje se na način da se utvrdi njegova proizvodna dimenzija (mjerodavno tržište u proizvodnom smislu) i zemljopisna dimenzija (mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu).

Mjerodavno tržište u proizvodnom smislu, sukladno članku 5. Uredbe o mjerodavnom tržištu, obuhvaća sve proizvode za koje potrošači smatraju da su međusobno zamjenjivi s obzirom na njihove bitne značajke, cijenu ili način uporabe, odnosno navike potrošača.

Mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu, sukladno članku 6. Uredbe o mjerodavnom tržištu, obuhvaća zemljopisno područje na kojem poduzetnici sudjeluju u ponudi ili nabavi proizvoda.

Metrohmova proizvodna linija obuhvaća brojne vrste, odnosno kategorije laboratorijske opreme. Riječ je o analitičkim instrumentima kao što su potenciometrijski i Karl Fischer titratori, voltometrijski i ionski kromatografi, zatim pH i ion metri, konduktometri, instrumenti za stabilnost, analizatori u procesnoj industriji, elektrode, kolone, softveri za instrumente, automatizaciju i mrežne zahtjeve i dr.

Riječ je o složenim i dugotrajnim proizvodima koji se koriste za laboratorijska ispitivanja u raznim industrijskim granama (kemijskoj i farmaceutskoj, nafta i petrokemija, hrana, okoliš) te u javnom sektoru (ustanove za obrazovanje, istraživanje i razvoj, subjekti javnog zdravstva itd.), a cijena im se kreće od nekoliko desetaka tisuća, do i više od sto tisuća švicarskih franaka, što proizlazi iz Metrohmovog cjenika u koji je Agencija izvršila uvid.

Primalab se očitovao kako svojim glavnim konkurentima, odnosno konkurentima Metrohmovih proizvoda smatra Mettler Toledo, Hach, Hitachi, Kyoto, Thermo Fischer Scientific (Dionex), Shimadzu, WTW, Eutech, Sartorius, Jenway, Knick, Schott, Radiometer, dok je Ohm Lab također potvrdio neke od istih kao konkurentne proizvođače Metrohmu.

Navedeni konkurentni proizvođači laboratorijske opreme proizvode velik broj različitih kategorija proizvoda koje ne čine u cijelosti istu lepezu proizvoda koje proizvodi Metrohm.

Polazište za utvrđivanje mjerodavnog tržišta je utvrđivanje zamjenjivosti potražnje, što podrazumijeva utvrđivanje vrsta ili asortimana proizvoda koje kupci smatraju međusobno zamjenjivim. Na promatranoj razini distributivnog lanca kupci su distributeri laboratorijske opreme, čija se zamjenjivost potražnje proizvoda ogleda u zamjenjivosti cjelokupne ponude pojedinog proizvođača, te ne promatraju zamjenjivost pojedinih proizvoda unutar asortimana nekog proizvođača, o čemu bi bila riječ u slučaju primjerice krajnjih kupaca. To znači kako pojedini distributer laboratorijske opreme distribuira cjelokupni asortiman nekog proizvođača, te se na tržištu natječe s distributerima laboratorijske opreme drugih proizvođača.

Stoga je mjerodavnim tržištem u proizvodnom smislu u odnosu na primarno tržište utvrđeno tržište distribucije laboratorijske opreme.

Primarno tržište u zemljopisnom smislu utvrđeno je kao cijeli teritorij Republike Hrvatske, budući da ne postoje pravne, tehničke ili druge prepreke za obavljanje djelatnosti distribucije laboratorijske opreme koje bi ograničavale obavljanje navedene djelatnosti na uže područje od cjelokupnog teritorija Republike Hrvatske i zahtijevale utvrđivanje mjerodavnog tržišta u užem segmentu.

Budući da Metrohmovi proizvodi zahtijevaju redovito održavanje i popravke, utvrđena su povezana tržišta na kojima se natječu poduzetnici u pružanju usluga poslije-prodaje. Naime, uobičajeno je da kod dugotrajnih proizvoda, kupac nekog proizvoda mora nakon nekog vremena kupiti i tzv. „prateći“ proizvod (primjerice rezervni dijelovi ili usluge održavanja i popravaka). Tada tržište za dugotrajan proizvod predstavlja „primarno tržište“, dok tržište za prateće proizvode predstavlja „sekundarno tržište“.

Povezanost proizvoda primarnog i sekundarnog tržišta ovisi, s jedne strane, o mogućnosti brze reakcije kupaca u pogledu izbora proizvoda primarnog tržišta na promijenjene uvjete nastale na tržištu sekundarnih proizvoda te, s druge strane, o sposobnosti kupaca da prilikom odluke o kupnji proizvoda s primarnog tržišta ocijene ukupne troškove njegova korištenja tijekom njegova cjelokupnog radnog vijeka, uključivši sve faktore: rezervne dijelove, potrošni materijal, nadogradnju i sl. Ukoliko povećanje u cijenama proizvoda na sekundarnom tržištu ne utječe na kupca u smislu promjene izbora proizvoda na primarnom tržištu, te kada sekundarni proizvodi nemaju zamjenskih proizvoda, odnosno kada su isti specifični s obzirom na marku proizvoda, tada postoji jedno tržište za primarne proizvode kao i niz sekundarnih tržišta za pojedinu marku proizvoda.

Uzimajući navedeno u obzir, u predmetnom slučaju, a s obzirom na vrijednost laboratorijske opreme o kojoj je riječ, što podrazumijeva visoke troškove zamjene primarnog proizvoda, kao i na nepostojanje zamjenskih rezervnih dijelova za Metrohmove proizvode, razumno se može zaključiti kako su uvjeti za utvrđivanje zasebnog tržišta rezervnih dijelova za Metrohmove proizvode ispunjeni.

Utvrdjivanje sekundarnog tržišta u užem segmentu, za pojedinu marku proizvođača, u pravilu se utvrđuje kada je kompatibilnost s primarnim tržištem izuzetno bitna, te ukoliko ne postoje zamjenski sekundarni proizvodi, a riječ je o skupim i dugotrajnim primarnim proizvodima koje potrošač nije u mogućnosti zamijeniti drugim primarnim proizvodom bez znatnih troškova.

U predmetnom slučaju, prema raspoloživim podacima, utvrđeno je kako rezervni dijelovi za Metrohm proizvode, u odnosu na vitalne dijelove laboratorijskih instrumenata i druge laboratorijske opreme nemaju zamjenskih rezervnih dijelova drugih proizvođača, niti je moguće za održavanje i popravak Metrohmovih proizvoda koristiti rezervne dijelove laboratorijskih instrumenata i opreme konkurentnih proizvođača takvih proizvoda. U

segmentu potrošnog materijala u manjoj mjeri je takve dijelove moguće zamijeniti dijelovima drugih proizvođača (primjerice pH elektrode, kromatografske kolone i sl.).

Kako dostupnost rezervnih dijelova uvjetuje obavljanje usluga popravaka i održavanja, pri razmatranju sekundarnog tržišta potrebno je uzeti u obzir kako nemogućnost nabave rezervnih dijelova ima izravan učinak na tržište pružanja usluga održavanja i popravaka Metrohm laboratorijske opreme, kao povezanog, „silaznog“ tržišta. Silazno tržište u predmetnom slučaju predstavlja tržište na kojemu je input s uzlaznog tržišta neophodan za pružanje usluga na tom tržištu.

Na silaznom tržištu pružanja usluga održavanja i popravaka Metrohm laboratorijske opreme potrebno je uzeti u obzir razgraničenje obavljanja tih usluga za vrijeme trajanja jamstvenog roka i nakon isteka jamstvenog roka. Naime, jamstveni rok za Metrohm proizvode je 36 mjeseci od dana instalacije, a jamstvo za proizvode proizvođač priznaje valjanim samo ukoliko popravak i održavanje obavlja poduzetnik za to ovlašten od proizvođača. Ovlaštenje proizvođača stječe se obukom i školovanjem radnika u postrojenjima Metrohma najmanje jednom godišnje, za što proizvođač izdaje certifikat. Navedeni certifikati legitimiraju radnike koji ih posjeduju kao ovlaštene osobe za instalaciju, servisiranje i obrazovanje radnika zaposlenih kod krajnjih korisnika (kupaca).

U predmetnom slučaju jedino Primalab raspolaže navedenim certifikatima proizvođača, odnosno jedini je ovlašten servisier Metrohmovih proizvoda u Republici Hrvatskoj. Ohm Lab ne raspolaže navedenim certifikatima. Posljednji certifikati od strane Metrohma su izdani tadašnjim zaposlenicima Donau Laba 2008. godine koji su sada zaposlenici Ohm Laba.

Slijedom navedenog, mjerodavno tržište u odnosu na sekundarno tržište utvrđeno je kao:

1. tržište distribucije rezervnih dijelova za Metrohm laboratorijsku opremu i
2. tržište pružanja usluga održavanja i popravaka Metrohm laboratorijske opreme nakon isteka jamstvenog roka.

Mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu utvrđeno je za oba sekundarna tržišta kao teritorij Republike Hrvatske, budući da ne postoje pravne, tehničke ili druge prepreke za obavljanje djelatnosti distribucije rezervnih dijelova za Metrohm laboratorijsku opremu i za pružanje usluga održavanja i popravaka Metrohm laboratorijske opreme koje bi ograničavale obavljanje navedenih djelatnosti na uže područje od cjelokupnog teritorija Republike Hrvatske i zahtijevale utvrđivanje mjerodavnog tržišta u užem segmentu.

Metrohm proizvodi su u Republici Hrvatskoj dostupni putem ovlaštene distribucijske mreže uspostavljene od strane proizvođača Metrohm.

Metrohm je uspostavio sustav isključive distribucije za svoje proizvode na teritoriju Republike Hrvatske, gdje je od 2010. godine jedini i isključivi distributer poduzetnik Primalab. Primalab je ovlašten za daljnju prodaju proizvoda i rezervnih dijelova Metrohm proizvoda. Primalab je također od 2010. godine i jedini ovlašten pružatelj usluga održavanja i popravaka Metrohm proizvoda u Republici Hrvatskoj, temeljem postavljenih uvjeta proizvođača u obliku stjecanja posebne obuke i dobivanja certifikata koje izdaje sam Metrohm.

U ovom predmetu nisu dalje razmatrani tržišni udjeli sudionika sporazuma na mjerodavnom tržištima jer, bez obzira na visinu njihovih tržišnih udjela na mjerodavnim tržištima, zbog postojanja navedenih, ograničavajući odredaba koje se smatraju zabranjenim obvezama u predmetnom, analiziranom „Ugovoru o distribuciji i zastupanju“, navedene obveze nije moguće skupno izuzeti u smislu odredaba Uredbe o vertikalnim sporazumima.

Člankom 39. stavkom 1. točkom 4. ZZTN-a propisano je da je Agencija ovlaštena zaključkom o pokretanju postupka zahtijevati dostavu podataka i dokumentacije u smislu članka 41. ZZTN-a.

Stoga je navedenim zaključkom o pokretanju postupka Primalabu Agencija naložila dostavu očitovanja, podataka i dokumentacije o tome ispunjava li predmetni sporazum uvjete iz članka 8. stavka 3. ZZTN-a, jer je navedenim člankom propisano da se iznimno, od članka 8. stavka 1. ZZTN-a, određeni sporazumi neće smatrati zabranjenim sporazumima, odnosno izuzet će se od opće zabrane ako kumulativno, za vrijeme njihova trajanja ispunjavaju određene uvjete.

S obzirom da je Agencija odobrila zamolbu Primalaba od 29. veljače 2012. za produljenje roka za dostavu zatraženog očitovanja, podataka i dokumentacije, Primalab je 22. ožujka 2012. Agenciji dostavio zatraženo.

U navedenom podnesku od 22. ožujka 2012. Primalab se očitovao kako, zahvaljujući predmetnom "Ugovoru o distribuciji i zastupanju", promiče tehnološki i gospodarski razvoj prvenstveno zbog propulzivnosti proizvodnog asortimana Metrohma, te je krajnjim korisnicima-kupcima, pored ponude najsuvremenije tehnologije koja svakako doprinosi gospodarskom razvoju, zajamčena i cjelovita poslijeprodajna podrška pri čemu se misli na instaliranje opreme uz nazočnost za to obučениh stručnjaka, kao i kvalitetna servisna usluga i kratak odazivni rok.

Ugovorna, pa stoga i vrlo uska suradnja s dobavljačem Metrohmom omogućuje Primalabu brzu izvedbu i najzahtjevnijih popravaka, što je od velikog značaja budući da svaki zastoj u procesu korištenja ovakvih skupocjenih instrumenata predstavlja veliki gubitak za korisnika.

Zaposlenici Primalaba posjeduju potrebna i posebna znanja (know-how) i kvalifikacije te također prisustvuju redovnim doškolovanjima, čime omogućuju podizanje i unapređenje usluga i proizvoda na viši nivo kvalitete, s ciljem izgradnje i postizanja originalne poslovne kulture i značajne uloge u regiji.

Obveza Primalaba obuka je i školovanje svojih zaposlenika o čemu Metrohm izdaje dokaz o osposobljenosti zaposlenika Primalaba u obliku certifikata, a predmetni certifikati značajni su za postojanje poslovnog odnosa između Primalaba i Metrohma budući da ti certifikati nisu prenosivi te ostaju na snazi do opoziva bilo koje od ugovorenih strana odnosno do raskida „Ugovora o distribuciji i zastupanju“.

Pored instalacije i edukacije korisnika za rad na instrumentima, korisnicima se nudi podrška u aplikacijama i programskoj nadogradnji, za što je uvjet obavljena edukacija, a navedeno predstavlja i ugovornu obvezu temeljem odredbe članka 9., članka 24. i članka 25. "Ugovora o distribuciji i zastupanju" s Metrohmom.

Navedena Primalabova ugovorna obveza iz "Ugovora o distribuciji i zastupanju", pouzdano pruža kupcima-potrošačima razmjernu korist koja se nalazi u obvezatnoj osposobljenosti zaposlenika, stručnoj, tehničkoj i servisnoj poslijeprodajnoj podršci potrošačima, učinkovitoj uporabi instrumenata i promptnost u rješavanju kompleksne problematike, konstantna edukacija uvjetovana razvojem tehnologije i pratećih softwarea, stručna podrška iz Metrohm centra u Švicarskoj koja omogućava kratak odazivni rok i otklanjanje kvara u najkraćem mogućem roku. Sve navedeno, prema ocjeni Primalaba, pridonosi i u cilju je ostvarenja koristi kupaca.

Kako se radi o skupocjenoj i sofisticiranoj opremi koju krajnji potrošači koriste u iznimno bitnim segmentima svoje djelatnosti, neučinkovita, spora ili nestručna pomoć krajnjim potrošačima bitno bi dovela u pitanje i ispunjavanje njihovih obveza prema trećima. Upravo

je cilj i svrha "Ugovora o zastupanju i distribuciji" ostvarena kroz promptno i stručno udovoljavanje svim zahtjevima potrošača čime im je osigurana i neposredna korist.

Pored navedenog, educirani zaposlenici Primalaba svakodnevno ili prema potrebi prenose potrošačima sve novosti kako u pogledu modernih tehnologija i njihovih aplikacija, tako i u pogledu mjernih metoda koje doprinose poboljšanju kvalitete proizvoda, zraka, vode, ovisno o tome za kakvu analizu su Metrohmovi instrumenti namijenjeni, čime se nesumnjivo doprinosi i kvalitetnijim uvjetima života i stanovnika kao krajnjih potrošača.

Ekskluzivnost Primalaba u regiji koja mu je osigurana predmetnim "Ugovorom o distribuciji i zastupanju" (ugovorni odnos Metrohma sa Primalabom, Slovenija) ni na koji način ne nameće ostalim poduzetnicima ikakva ograničenja (pri tome se misli na ograničenja između ugovornih strana Primalab, Slovenija i Metrohm, osim na ispunjenje preuzetih ugovornih obveza, ali i u odnosu na treće poduzetnike).

U suradnji s Metrohmom koju Primalab ocjenjuje korektnom nisu do danas postavljana nikakva ograničenja koja ne bi bila u svrhu postizanja zajedničkih ciljeva.

Jamstveni rok za Metrohm proizvode je 36 mjeseci od dana instalacije. Jamstvo za Metrohm proizvode u jamstvenom roku valjano je samo ukoliko sve potrebne intervencije obavlja serviser ovlaštenog servisa. Popravci u jamstvenom roku ne naplaćuju se kupcima/potrošačima. Po isteku jamstvenog roka, korisnik (krajnji potrošač) Metrohm opreme ima pravo i može potpuno samostalno odlučiti želi li nastaviti suradnju s Primalabom ili ne, te ni u tom smislu ne postoje nikakva ograničenja.

Također, Primalab, osim krajnjim kupcima, prodaje proizvode Metrohma i drugim kupcima (tzv. „preprodavačima“) kojima nisu nametnuta nikakva ograničenja u smislu daljnje distribucije, servisiranja i eventualnih popravaka. Izvan svakog Primalabovog utjecaja je eventualna edukacija zaposlenika tzv. „preprodavača“ u smislu pribavljanja certifikata za ovlaštenu instalaciju, servis i popravke, što pretpostavlja da „preprodavači“ samostalno ugovaraju svoj odnos neposredno s Metrohmom. Stoga, prema mišljenju Primalaba, poduzetnicima se ne nameću nikakva ograničenja, a koja nisu neophodna za postizanje ciljeva "Ugovora o distribuciji i zastupanju".

Primalab nadalje napominje kako je zastupnik i distributer za Metrohm opremu, a konkurentske proizvode na teritoriju Republike Hrvatske distribuiraju poduzetnici kao što su Kemolab d.o.o., Shimadzu d.o.o., Mettler Toledo d.o.o., Lab Control d.o.o., pa stoga potencijalni kupci bez ikakvih ograničenja samostalno i na temelju svog izbora te prema svojim potrebama i kriterijima određuju hoće li proizvode kupovati od Primalaba ili navedenih konkurenata. Ugovor o distribuciji kakav je i predmetni sporazum, imaju svi konkurentski poduzetnici sa svojim principalima, a „Ugovor o distribuciji i zastupanju“ koji je Primalab, Slovenija sklopio s Metrohmom ni u kom smislu ne omogućava isključivanje konkurencije s tržišta za robe i usluge koje su predmetom sporazuma.

VI. Prijedlog Primalaba za preuzimanje obveze izvršenja određenih mjera i uvjeta, te rokova u kojima će to učiniti, kako bi se time otklonili eventualni negativni učinci tržišno natjecanje

U očitovanju od 22. ožujka 2012. Primalab navodi kako je i sam tijekom ovog postupka utvrdio da je odredba članka 8. u svezi sa članka 27. „Ugovora o distribuciji i zastupanju“ u suprotnosti s propisima o tržišnom natjecanju, te da navedene odredbe doista mogu dovesti u sumnju da je riječ o zabranjenom sporazumu, iako to nije bila namjera Primalaba.

Primalab je obavijestio Agenciju kako je već prethodno pokrenuta inicijativa za usklađivanje predmetnog „Ugovora o distribuciji i zastupanju“ u postupku realizacije i potpisivanja između

ugovornih strana, te je zatražio da mu Agencija odobri rok od 30 dana za dostavu usklađenog „Ugovora o distribuciji i zastupanju“.

Stoga, Primalab je temeljem članka 49. stavka 1. ZZTN-a predložio Agenciji dopustiti mu dostavu izmijenjenog „Ugovora o distribuciji i zastupanju“ u roku od najkasnije 30 dana od dana ovog prijedloga, a kako bi se time otklonili eventualni negativni učinci na tržišno natjecanje. Primalab je navedenim podneskom obavijestio Agenciju da preuzima obvezu izvršiti predloženu mjeru u roku koji svojim rješenjem odredi Agencija, ukoliko Agencija smatra da je predloženi rok za ispunjenje predugačak.

VIII.I. Analiza razmjernosti prijedloga Primalaba o namjeri preuzimanja obveze izvršenja mjera i uvjeta te rokova u kojima će to učiniti

Vezano uz navedeni prijedlog Primalaba od 22. ožujka 2012. Agencija je 5. travnja 2012. navedenom poduzetniku uputila pisanu obavijest klase: UP/I 034-03/2012-01/003, urbroja: 580-06/41-2012-009. U navedenoj je pisanoj obavijesti Agencija obavijestila Primalab da je Agencija analizirala dostavljeni prijedlog Primalaba o namjeri preuzimanja obveze izvršenja mjera i uvjeta u smislu članka 49. ZZTN-a, te da je utvrdila kako navedeni prijedlog namjere preuzimanja obveze izvršenja mjera i uvjeta te rokovi u kojima će to Primalab učiniti udovoljava formalnim uvjetima iz članka 49. stavka 1. ZZTN-a, odnosno da je isti podnesen nakon pokretanja postupka sukladno članku 39. ZZTN-a, a prije dostave Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku iz članka 48. ZZTN-a.

Agencija u smislu članka 49. stavka 4. ZZTN-a može prihvatiti preuzimanje izvršenja određenih mjera i uvjeta iz članka 49. stavka 1. ZZTN-a u slučaju kratkog trajanja povrede, suradnje poduzetnika u postupku i predlaganja mjera i uvjeta u prvih šest mjeseci vođenja postupka, kada ocijeni da je prihvaćanje preuzimanja mjera i uvjeta iz članka 49. stavka 1. ZZTN-a svrsishodno radi bržeg uspostavljanja tržišnog natjecanja na određenom tržištu, a bez dugotrajnog vođenja postupka.

Vezano uz kriterije iz članka 49. stavka 4. ZZTN-a stav je Agencije da se Primalabov prijedlog izmjene sporazuma pod nazivom „Ugovor o distribuciji i zastupanju“ koji je sklopljen 9. listopada 2009. između poduzetnika Metrohm i Primalab, Slovenija, može prihvatiti s obzirom na to da je prihvaćanje navedenog prijedloga preuzimanja obveze izvršenja mjera i uvjeta i predloženi rok od trideset (30) dana u kojem će se navedeno učiniti svrsishodno radi bržeg uspostavljanja tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, bez dugotrajnog vođenja postupka.

Pri tom je Agencija osobito vodila računa o činjenici da je Primalab intenzivno surađivao s Agencijom tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu, te da je prijedlog mjera i uvjeta podnesen neposredno nakon pokretanja postupka u predmetnoj stvari.

Nadalje, s obzirom na to da je predmetni sporazum na snazi od 1. siječnja 2010. do 31. prosinca 2010. godine, te da se isti prešutno obnovio za razdoblje od 1. siječnja 2011. do 31. prosinca 2011., proizlazi da je navedeni sporazum do sada, de facto, na snazi svega dvije godine pa navedeno ne predstavlja dugotrajno trajanje povrede u smislu odredaba Uredbe o vertikalnim sporazumima s obzirom na to da iz izričaja članka 10. stavka 1. točke a) Uredbe o vertikalnim sporazumima proizlazi kako se skupno izuzeće može primijeniti na neposredne ili posredne obveze nenatjecanja čije je trajanje do pet godina, te da u konkretnom slučaju nije riječ o teškom ograničenju tržišnog natjecanja u smislu članka 9. Uredbe o vertikalnim sporazumima.

U smislu članka 49. stavka 2. ZZTN-a, ako ocijeni da su predložene mjere, uvjeti i rokovi iz članka 49. stavka 1. ZZTN-a dostatni za otklanjanje negativnih učinaka i ponovnu uspostavu tržišnog natjecanja, Agencija će rješenjem prihvatiti predložene mjere, uvjete i rokove koji

time postaju obveznim za predlagatelja. U smislu članka 49. stavka 3. ZZTN-a rješenjem Agencija određuje rokove u kojima poduzetnik treba izvršiti mjere i uvjete iz članka 49. stavka 2. ZZTN-a, obvezuje poduzetnika na dostavu dokaza kojima potvrđuje izvršenje mjera i uvjeta u zadanom roku, te utvrđuje da nema uvjeta za daljnje vođenje postupka protiv tog poduzetnika.

Međutim, ako, u smislu članka 49. stavka 7. u nadzoru nad provedbom mjera i uvjeta iz članka 49. stavka 1. ZZTN-a Agencija utvrdi da se poduzetnik ne pridržava utvrđenih mjera, uvjeta i rokova iz članka 49. stavka 3. ZZTN-a, takvo postupanje smatrat će se povredom ZZTN-a, te će se to utvrditi posebnim rješenjem kojim će se izreći i upravno-kaznena mjera sukladno odredbama ZZTN-a.

Stoga, Agencija je u predmetnoj pisanoj obavijesti pozvala Primalab da u roku od trideset (30) dana od dana dostave ove obavijesti Agenciji dostavi konkretan prijedlog izmijenjenog Ugovora.

Primalab je 12. lipnja 2012. Agenciji dostavio konačan tekst prijedloga za preuzimanje obveze izvršenja mjera i uvjeta, te rokova u kojima će to učiniti u odnosu na predmetni sporazum. Navedeno je Primalab predložio izvršiti na način da se sklapanjem aneksa predmetnom Ugovoru o distribuciji i zastupanju izmijene odredbe koja su u suprotnosti s člankom 10. stavkom 1. točkom a) i b) Uredbe o vertikalnim sporazumima u roku od 30 dana, a sve kako bi se otklonili negativni učinci njegovog postupanja ili propuštanja postupanja na tržišno natjecanje, sukladno članku 49. stavku 1. ZZTN.

Dostavljenim nacrtom Aneksa Ugovora o distribuciji i zastupanju mijenja se sadržaj članka 8. Ugovora o distribuciji i zastupanju, na način da se poduzetnika Primalab Slovenija obvezalo ne prodavati nikakve druge proizvode u konkurenciji s proizvodnim programom Metrohma tijekom valjanosti ugovora i tijekom jedne godine nakon njegova prestanka, dok se u odnosu na članak 27. Ugovora o distribuciji i zastupanju, trajanje ugovora utvrđuje na rok od 5 godina, odnosno od 1. siječnja 2010. do 31. prosinca 2014.

Slijedom navedenoga, Agencija je utvrdila da su odredbe predmetnog Aneksa u skladu s odredbama članka 10. stavka 1. točke a) i b) Uredbe o vertikalnim sporazumima.

Stoga je Agencija 20. lipnja 2012., sukladno članku 49. točki 5. ZZTN-a, na internetskim stranicama Agencije: www.aztn.hr objavila namjeru prihvaćanja preuzimanja izvršenja mjera i uvjeta i javni poziv svim zainteresiranim stranama za dostavljanje pisanih primjedaba, stavova i mišljenja na prijedlog Primalaba za preuzimanje obveze izvršenja određenih mjera i uvjeta te rokova u kojima će to učiniti, vezano uz sporazum temeljem kojeg Primalab obavlja djelatnost isključive distribucije proizvoda marke „Metrohm“ na tržištu distribucije laboratorijske opreme u Republici Hrvatskoj.

Člankom 49. stavkom 5. ZZTN-a propisuje se da će Agencija namjeru prihvaćanja preuzimanja izvršenja mjera i uvjeta iz članka 49. stavka 1. ZZTN-a objaviti na svojoj internetskoj stranici u obliku skraćenog opisa predmeta i sadržaja mjera i uvjeta, uz poziv svim zainteresiranim stranama za dostavljanje pisanih primjedaba, stavova i mišljenja u roku od dvadeset (20) dana od dana objave poziva.

Do isteka roka iz objavljene namjere prihvaćanja preuzimanja izvršenja mjera i uvjeta i javnog poziva zainteresiranim stranama za dostavljanje pisanih primjedaba, stavova i mišljenja na prijedlog Primalaba, odnosno do 9. srpnja 2012., Agencija nije zaprimila niti jedno očitovanje.

IX. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

IX.I. Na temelju dostavljene dokumentacije i utvrđenog činjeničnog stanja u ovom predmetu, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Vijeće) je sukladno ovlastima iz članka 27. i 30. točke 2., te članka 31. ZZTN-a, na 111. sjednici, održanoj 12. srpnja 2012., razmatralo navedeni predmet te je donijelo odluku da se u smislu članka 49. ZZTN-a prihvaćaju predložene mjere, uvjeti i rokovi od strane Primalaba kao dostatni za otklanjanje negativnih učinaka i ponovnu uspostavu tržišnog natjecanja, a koji donošenjem rješenja Agencije u smislu članka 49. stavka 2. i 3. ZZTN-a postaju obvezni za predlagatelja.

Stoga je Vijeće donijelo odluku o donošenju rješenja Agencije u smislu članka 49. stavka 2. i 3. ZZTN-a kojim se prihvaćaju se mjere, uvjeti i rokovi predložene od strane Primalaba u obliku izmjene članka 8. i članka 27. „Ugovora o distribuciji i zastupanju“, sklopljenog 9. listopada 2009. između poduzetnika Metrohm Ltd, sa sjedištem u Švicarskoj, CH-9100 Herisau i Primalab d.o.o, sa sjedištem u Sloveniji, Breg pri Polzeli 45b, Polzela, temeljem kojeg je Primalab stekao status isključivog distributera proizvoda marke „Metrohm“ na teritoriju Republike Hrvatske, na način:

- da se izmijenjenim člankom 8. Ugovora o distribuciji i zastupanju poduzetnik Primalab d.o.o., sa sjedištem u Sloveniji, Breg pri Polzeli 45b, Polzela, obvezuje ne prodavati nikakve druge proizvode u konkurenciji s proizvodnim programom Metrohma tijekom valjanosti ugovora i tijekom jedne godine nakon njegova prestanka, te
- da se izmijenjenim člankom 27. Ugovora o distribuciji i zastupanju, trajanje predmetnog sporazuma utvrđuje na rok od 5 godina, odnosno od 1. siječnja 2010. do 31. prosinca 2014. godine.

Vijeće je ocijenilo da su predložene mjere, uvjeti i rokovi od strane Primalaba dostatni za otklanjanje negativnih učinaka i ponovnu uspostavu tržišnog natjecanja.

Stoga je Vijeće donijelo odluku da Agencija naloži Primalabu da Agenciji dostavi potpisani i ovjereni Aneks Ugovora o distribuciji i zastupanju sklopljen između poduzetnika Metrohm Ltd, sa sjedištem u Švicarskoj, CH-9100 Herisau i Primalab d.o.o., sa sjedištem u Sloveniji, Breg pri Polzeli 45b, Polzela, kojime se mijenja sadržaj članka 8. i članka 27. „Ugovora o distribuciji i zastupanju“ sklopljen 9. listopada 2009. između poduzetnika Metrohm Ltd, sa sjedištem u Švicarskoj, CH-9100 Herisau i Primalab d.o.o, sa sjedištem u Sloveniji, Breg pri Polzeli 45b, Polzela, na način utvrđen u točki 1. izreke ovoga rješenja. Rok izvršenja ovog naloga je trideset (30) dana od dana dostave ovoga rješenja.

Nakon ispunjenja naloga iz točke 3. izreke ovoga rješenja, Vijeće je donijelo odluku o tome da nema uvjeta za daljnje vođenje postupka protiv Primalaba u ovom predmetu.

U smislu članka 49. stavka 2. ZZTN-a, ako ocijeni da su predložene mjere, uvjeti i rokovi iz članka 49. stavka 1. ZZTN-a dostatni za otklanjanje negativnih učinaka i ponovnu uspostavu tržišnog natjecanja, Agencija će rješenjem prihvatiti predložene mjere, uvjete i rokove koji time postaju obveznim za predlagatelja. U smislu članka 49. stavka 3. ZZTN-a rješenjem Agencija određuje rokove u kojima poduzetnik treba izvršiti mjere i uvjete iz članka 49. stavka 2. ZZTN-a, obvezuje poduzetnika na dostavu dokaza kojima potvrđuje izvršenje mjera i uvjeta u zadanom roku, te utvrđuje da nema uvjeta za daljnje vođenje postupka protiv tog poduzetnika.

Međutim, ako, u smislu članka 49. stavka 7. u nadzoru nad provedbom mjera i uvjeta iz članka 49. stavka 1. ZZTN-a Agencija utvrdi da se poduzetnik ne pridržava utvrđenih mjera,

uvjeta i rokova iz članka 49. stavka 3. ZZTN-a, takvo postupanje smatrat će se povredom ZZTN-a, te će se to utvrditi posebnim rješenjem kojim će se izreći i upravno-kaznena mjera sukladno odredbama ZZTN-a.

Slijedom svega navedenog, Agencija je temeljem odluke Vijeća, odlučila kao u točkama 1. do 6. izreke ovoga rješenja.

IX.II. Prijedlog stranke u postupku za preuzimanje obveze izvršenja određenih mjera i uvjeta, te rokova u svrhu otklanjanja negativnih učinaka njenog postupanja ili propuštanja postupanja na tržišno natjecanje iz članka 49. stavka 1. ZZTN-a i rješenje Agencije o prihvaćanju predloženih mjera, uvjeta i rokova koji postaju obvezni za predlagatelja u smislu članka 49. stavaka 2. i 3. ZZTN-a podliježe naplati upravnih pristojbi, sukladno odredbi članka 2. stavak 1. Zakona o upravnim pristojbama («Narodne novine», broj 8/96, 77/96, 95/97, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04; 141/04, 150/05, 153/05, 129/06, 117/07, 25/08, 60/08, 20/10, 69/10 i 126/11; dalje: Zakon o upravnim pristojbama), te članka 3. Uredbe o izmjenama Tarife upravnih pristojbi iz Zakona o upravnim pristojbama («Narodne novine», broj 126/2011; dalje: Uredba o izmjeni Tarife Zakona o upravnim pristojbama).

Prijedlog stranke u postupku za preuzimanje obveze izvršenja određenih mjera i uvjeta, te rokova u svrhu otklanjanja negativnih učinaka njenog postupanja ili propuštanja postupanja na tržišno natjecanje iz članka 49. stavka 1. ZZTN-a podliježe obvezi naplate upravne pristojbe u iznosu od 5.000,00 kuna u smislu članka 2., odnosno tarifnom broju 106. točki 4. Uredbe o izmjeni Tarife Zakona o upravnim pristojbama.

Upravna pristojba u iznosu od 30.000,00 kuna za rješenje Agencije o prihvaćanju predloženih mjera, uvjeta i rokova koji postaju obvezni za predlagatelja u smislu članka 49. stavaka 2. i 3. ZZTN-a, naplaćuje se sukladno članku 3., odnosno tarifnom broju 107. točki 7. Uredbe o izmjeni Tarife Zakona o upravnim pristojbama.

Navedeni iznos uplaćuje se u roku od osam (8) dana od dana dostave ovog rješenja u korist Državnog proračuna Republike Hrvatske na račun broj: 1001005-1863000160, model 64, poziv na broj odobrenja: 5002-20833-2012.

Sukladno odredbi članka 16. stavka 4. Zakona o upravnim pristojbama, nakon izvršene uplate obveznik uplate je dužan uplatnicu, kao dokaz o obavljenoj uplati upravne pristojbe, žurno, a najkasnije u roku od osam (8) dana, dostaviti Agenciji s pozivom na poslovni broj klase: UP/I 034-03/2012-01/003.

Ukoliko obveznik uplate upravne pristojbe ne izvrši uplatu upravne pristojbe Agencija će, protekom roka, od nadležne Porezne uprave, sukladno članku 10. stavku 2. Zakona o upravnim pristojbama, zatražiti prisilnu naplatu upravne pristojbe.

Slijedom iznijetoga, odlučeno je kao u točki 7. izreke ovoga rješenja.

IX.III. Sukladno odredbi članka 59. stavka 2. ZZTN-a, a u svezi s člankom 58. stavkom 1. točkom 9. ZZTN-a, izreka ovog rješenja bit će objavljena u «Narodnim novinama», dok će se temeljem članka 59. stavka 3. ZZTN-a, cjelokupan tekst rješenja, pročišćen u smislu članka 53. ZZTN-a, objaviti na internetskoj stranici Agencije.

Stoga je Agencija, temeljem odluke Vijeća, odlučila kao u točki 8. izreke ovoga rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku. Protiv ovoga rješenja nije dopuštena žalba, ali nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor kod nadležnog upravnog suda u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovoga rješenja.

Predsjednica Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

mr.sc. Olgica Spevec

Napomena:

Budući da podaci označeni [...] i podaci u rasponima predstavljaju poslovnu tajnu u smislu članka 53. ZZTN-a, isti su izuzeti od objavljivanja te su izostavljeni iz teksta, odnosno koriste se postoci u rasponu.